

Cal Forns

Sant Vicenç de Castellet

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Cal Forns. Vallhonestà. 08295 SANT VICENÇ DE CASTELLET
Emplaçament Camí de Sant Pere de Vallhonestà a la cantera, a l'esquerra del camí després del trencant als masos.

Coordenades:

Latitud: 41.67142
Longitud: 1.89349
UTM Est (X): 407891
UTM Nord (Y): 4613887

Classificació

Número de fitxa 08262-45
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern
Segle XVII
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Molt reformada. Actualment està en rehabilitació.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Altres
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 008A00015
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía. / OPC
Data de registre de la fitxa: dg., 20/06/2004 - 02:00

Descripció

La casa està essent actualment rehabilitada, principalment la façana sud i l'entorn de la casa. La rehabilitació ha canviat en part la seva fesomia original, ja que alguns coberts s'han afegit a l'estructura general. Tot i així es pot observar l'estructura de la casa, de planta rectangular, amb planta, pis i golfes, teulada a doble vessant amb carener perpendicular a la façana principal que s'obre a migdia. Aquesta façana es troba tapada per un pati interior i una construcció nova davant que ha utilitzat uns antics coberts i en la que s'han realitzat un seguit d'arcs de mig punt que donen a l'actual piscina. L'interior encara conserva l'estructura original de tres crugies perpendiculars a la façana i cobertes amb volta de pedra de mig punt cada una d'elles. En aquestes s'albergaven els cellers amb les boixes de les tines. Hi ha un total de cinc tines: dues que formen un conjunt de dues edificacions de planta quadrada i que es troben exemptes a la casa a l'extrem N-E. Les altres tres formen part de la casa i destaca una d'elles que és de planta circular externament. Totes tenen el cup circular i folrat amb cairons de ceràmica vidrada vermella. En general es troben en bon estat. Cal destacar que davant la casa hi ha una barraca de vinya i un cobert semblant a una barraca situat al marge però que és modern. Totes dues tenen porta de ferro i estan tancades. També al jardí hi ha una petita barraca miniatura que van construir els fills del propietari actual.

Observacions:

Té cinc tines, dues exteriors i tres a la casa.

Història

Aquesta és una de les cases antigues del terme de Vallhonestà, i una de les grans i més importants. Forma part del nucli de masos de Vallhonestà que es troben a prop de l'ermita de Sant Pere, trobant-se aquesta al peu del camí a cal Serra, després del trencant que porta als masos de Vallhonestà. Sembla que estava formada per diferents cases unides. L'any 1751, un "aposeno" del mas Forns passa a ser habitat pel fill, Josep Forns, i venut per 50 lliures (SUADES, 1987; AHCM, llibre notari Ratllat, manual 1751, folis 340-341). Aquesta part de la casa era la que es trobava a sol ixent. El 1765 es venia un altre "aposeno" del mas Forns a Francesc Moranes, pagès del terme de Rocafort, per vint-i-cinc lliures (SUADES, 1987; AHCM notari Ratllat, manual 1765, folis 139-140); aquesta part era la del mig de les tres que formaven cal Forns a més de la part per accedir que es trobava a migdia i tenia foc i aigua del pou; a més el venien un quartà d'horta. Cal assenyalar que aquestes parts de la casa es trobaven en mal estat i que les van haver de reedificar. També es va vendre un altre mas deshabitat que pertanyia a cal Forns l'any 1774 a Ramon Martí de Santa Maria de Viladordis per 100 lliures i a carta de gràcia (empenyorament) (SUADES, 1987; AHCM notari Ratllat, manual 1774, foli 2). El 1860 es tornà a comprar l'hereu del mas Forns, Joan Pla i Solà (SUADES, 1987; AHCM, notari Ignacio Puig, foli 259). Aquest mas és cal Martí, que es troba davant de cal Forns, al nucli de masos de Vallhonestà. A l'Amillament de 1865 (AMSVC) el mas Forns tenia 14 parcels (rabassaires) i era propietat de Juan Pla. Això mostra que el mas Forns disposava de masos rònecs que va vendre o llogar a inicis del segle XVIII, fet que contribueix al repoblament de la zona i a l'increment de superfície conreada. La població del terme de Vallhonestà es va veure afectada per les epidèmies de pesta del segle XIV i els conflictes del XV, tot i que es va recuperar gràcies a l'economia agrícola basada fonamentalment en la vinya. Al 1375 a Vallhonestà hi havia 13 focs; la crisi de la baixa edat mitjana va reduir la població a 4 focs i no va ser fins a principis del segle XVIII que hi hagué una recuperació substancial amb 45 habitants censats l'any 1717. Actualment hi ha 22 masos. El cultiu de la vinya i la seva comercialització va provocar un important creixement amb ampliació de la superfície conreable i la roturació de nous camps en un territori de superfície difícil que va obligar a la construcció de murs de pedra seca presents a tot el territori, i que va permetre el desenvolupament d'una pagesia rabassaire al voltant dels grans masos de la zona: la Serra, Serracanta, cal Forns, can Vinyes, Sant Jaume, cal Marcet. Alguns d'aquests grans masos tenien algun mas ròneg (abandonat) que van tornar a vendre o llogar a inicis del segle XVIII, fet que permet el repoblament de la zona (SUADES, 1987). Els petits masos de Vallhonestà eren

parcers dels grans masos que tenien grans extensions de terra. El petit propietari, a més de conrear el seu petit tros de terra, era parcer d'un o més propietaris grans, ja que es veien obligats per garantir la seva subsistència.

Bibliografia

SANZ, D. (2004-2). Sant Jaime de Vallhonestà: patrimoni històric i monumental. A Dovella primavera-estiu 2004. SUADES, J. (1987). "El poblament de Vallhonestà dels anys 1750-1775: venda de masos deshabitats, aposentos i la construcció d'un molí fariner". Dovella n° 22, Manresa, p. 15-18. SUADES, J; i altres. (1986). "Sant Vicenç de Castellet" dins Ferrer i Alòs, Llorenç (coordinador). Història del Bages, col·lecció Història de les Comarques de Catalunya. Manresa, Parcir Edicions, 1986.

